

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора медичних наук, професора закладу вищої освіти, завідувача кафедри госпітальної хірургії Запорізького Державного медико-фармацевтичного Університету МОЗ України, Губки Віктора Олександровича на дисертаційну роботу Семененко Наталії Вікторівни «Хірургічне лікування хворих з варикозним розширенням поверхневих вен нижніх кінцівок із використанням термічних та нетермічних методик», яка подана до разової спеціалізованої вченої ради ДФ 22.222.05 Державної наукової установи «Центр інноваційних технологій охорони здоров'я» Державного управління справами, створеної відповідно до наказу № 242 від 28.06.2024, для захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»

1. Актуальність теми дисертаційної роботи

Дисертаційна робота присвячена дослідженню та висвітленню актуальності проблеми хірургічного лікування первинного варикозного розширення поверхневих вен нижніх кінцівок та визначенню алгоритму їх диференційованого вибору.

Тактика та сучасні підходи до лікування варикозного розширення поверхневих вен нижніх кінцівок є актуальною темою сьогодення, що є предметом обговорення на усіх сучасних конференціях та симпозіумах серед наукової лікарської спільноти.

Варикозне розширення поверхневих вен має досить широку розповсюдженість серед економічно активного населення високорозвинених країн в усьому світі та часто може викликати ускладнення та важкі форми перебігу патології, що обмежує працездатність осіб та потребує тривалого лікування наслідків.

Відкрита хірургія на сьогодні все більше поступається мініінвазивним сучасним методам оперативного лікування, які не потребують стаціонарного перебування пацієнта в лікарні, а отже пришвидшують його трудову та соціальну реабілітацію.

Важливим питанням залишається диференціація підходу до вибору методики мініінвазивного втручання в кожному індивідуальному випадку.

На сьогодні проводиться велика кількість порівняльних досліджень різних методів малоінвазивного втручання, що підтверджує актуальність обраної теми та проведеного наукового дослідження автора.

Диференціація вибору мініінвазивних варіантів амбулаторного хірургічного лікування варикозного розширення поверхневих вен нижніх кінцівок із використанням термічних та нетермічних методик облітерації дасть можливість удосконалити тактику лікування та систематизувати підхід до вибору методик з встановленням пріоритетності та ефективності кожної з них, що і є основою дисертації автора.

2. Зв'язок з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційна робота виконана за планом роботи наукового відділу малоінвазивної хірургії Державної наукової установи “Науково-практичний центр профілактичної та клінічної медицини” Державного управління справами і є фрагментом комплексних науково-дослідних робіт за темами: «Оптимізація надання спеціалізованої та високоспеціалізованої медичної допомоги хірургічного профілю на принципах «хірургії швидкого шляху» при окремих захворюваннях щитоподібної та прищитоподібних залоз, внутрішніх та репродуктивних органів, черевної стінки, судин і суглобів, зокрема з використанням атомно-силової мікроскопії та із застосуванням методу преламінації для обробки імплантів», номер державної реєстрації 0119U001046 та «Оптимізація хірургічного лікування хворих за мультимодальною програмою швидкого відновлення на основі удосконалення малоінвазивних оперативних втручань, зокрема із застосуванням нанобіосенсорних технологій та їх анестезіологічного забезпечення», номер державної реєстрації 0122U000233 по спеціальності.

3. Обґрунтованість нових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх новизна

Дисертація відповідає загальним правилам і вимогам згідно наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 Для кандидатських дисертацій. Основний текст відповідає кількості сторінок, складається зі вступу, огляду літератури, власних досліджень, заключної частини, висновків та практичних рекомендацій. Текст ілюстрований таблицями і малюнками. Список використаних літературних джерел відповідає вимогам.

У вступі автор обґрунтовано розкриває суть проблеми, формулює актуальність і мету наукової роботи, ставить основні завдання дослідження.

У першому розділі «Огляд літератури», що містить історичні аспекти розвитку стану патології у світі, розвиток та актуальний стан проблеми тактик лікування варикозного розширення поверхневих вен нижніх кінцівок, сучасні погляди та підходи згідно останніх гайдлайнів та протоколів діагностики, розкриває недостатню систематизацію підходу до її лікування, характеризує сучасні можливості різних методів оперативного лікування варикозного розширення та їх ефективність за даними мультицентрових досліджень.

Другий розділ «Матеріали та методи» містить проспективний аналіз термічних та нетермічних мініінвазивних методик, наукову гіпотезу диференційованого підходу до систематизації вибору методів, дизайн дослідження, критерії включення та виключення, критерії оцінки результатів, особливості діагностики, обґрунтування вибору методу оперативного втручання та особливості їх виконання. Обґрунтовано вибір груп порівняння, визначено критерії порівняння. Детально вказані методи статистичної обробки отриманих результатів.

Третій розділ «Хірургічні малоінвазивні методики лікування пацієнтів із варикозною хворобою стадій C2-C6s» присвячений детальному викладенню результатів лікування кожним із представлених термічних або нетермічних методик. Детально описано особливості використання кожної техніки та їх переваги одна перед іншою. Проведено аналіз отриманих даних щодо відсотку збереження неповної облітерації після кожного з хірургічних мініінвазивних методик, визначено шляхи оптимальної корекції неспадіння цільової вени в амбулаторних умовах.

У четвертому розділі «Морфологічне дослідження стінки вени після термічного та нетермічного впливу» викладено отримані результати проведеного патогістологічного дослідження фрагментів стінки вени після впливу на них кожним з мініінвазивних термічних та нетермічних хірургічних методів. В розділі наявна велика кількість патогістологічних зрізів у вигляді рисунків, які є цікавим науковим доповненням роботи. Встановлено порівняння глибини ураження методами безпосередньо фрагменту стовбурової епіфасціальної великої підшкірної вени, що корелює з послідовними даними ефективності методів. За допомогою даного дослідження визначено, що термічні методики більш якісно пошкоджують венозну стінку в порівнянні з нетермічними, що і підтверджує їх більшу ефективність для отримання якісного результату лікування.

У п'ятому розділі «Оцінка клінічних проявів хронічного захворювання вен нижніх кінцівок за даними VCSS та CIVIQ-20 до та після хірургічного лікування» виконано аналіз отриманих даних оцінки якості життя та важкості захворювання за даними вищевказаних опитувальників, які є найбільш специфічними для моніторингу. Оцінено результати після кожного використаного методу та проведено порівняльний аналіз між термічними та нетермічними методиками за даним критерієм. Підтверджено, що тенденція до покращення якості життя після проведених нетермічних методик є більш повільною у порівнянні з групою, де застосовували термічні методи, за рахунок потреби у повторних корекціях після основного втручання. Для аналізів даних у цьому розділі використовували актуальні статистичні аналізи та програми.

У шостому розділі «Аналіз та узагальнення результатів» змістовно викладено детальний аналіз усіх отриманих даних щодо переваг кожного з термічних та нетермічних мініінвазивних методів, їх результативність в амбулаторних умовах, що підтверджено даними патогістологічних досліджень.

Робота завершується формулюванням висновків, які повністю відповідають поставленим у роботі меті і завданням та логічно випливають із конкретних даних, отриманих автором.

4. Практичне значення отриманих результатів

Систематизація малоінвазивних методів хірургічного лікування варикозного розширення вен нижніх кінцівок та диференційований підхід до їх вибору дозволяє активно впроваджувати лікування будь якої стадії варикозної хвороби в амбулаторну клінічну практику, що актуально на сьогодні у нашій країні. За рахунок відсутності потреби у займанні пацієнтом ліжко-днів у стаціонарних відділеннях, впровадження цих методів підвищить відсоток звернень пацієнтів на більш ранніх стадіях ХЗВ, що дозволить також значно зменшити строки соціальної та трудової реабілітації після втручань. Актуальним також є доповнення хірургічного лікування топічним ін'єкційним методом – плазмотерапією, у пацієнтів стадій С6s, що показана для пришвидшення формування грануляцій трофічних ран в амбулаторних умовах та не потребує високовартісних розхідних матеріалів та складної техніки. Автором було здійснено обґрунтування алгоритму диференціації вибору мініінвазивних варіантів амбулаторного хірургічного лікування первинного варикозного розширення поверхневих вен нижніх кінцівок із використанням термічних та нетермічних методик.

Практичне впровадження отриманих результатів дослідження в практику роботи лікарів-хірургів дадуть змогу підвищити ефективність тактики лікування пацієнтів з даною патологією будь якої складності в амбулаторних умовах.

5. Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності

При детальному розгляді дисертаційної роботи порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації) не було виявлено.

6. Повнота викладу наукових положень, висновків та рекомендацій в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації

Дисертаційна робота Семененко Наталії Вікторівни «Хірургічне лікування хворих з варикозним розширенням поверхневих вен нижніх кінцівок із використанням термічних та нетермічних методик» за своїм змістом, об'ємом, структурою та оформленням відповідає основним нормативним вимогам, які ставляться до рукописів дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

За темою дисертації здобувачем опубліковано 8 наукових публікацій. Зазначені публікації в цілому відображають основний зміст дисертаційної роботи. Опубліковані наукові праці також відповідають вимогам до рівня наукової кваліфікації здобувача згідно Постанови КМУ № 167 від 6.03.2019. З праці опубліковано у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України, 1 – у фаховому виданні країн Європейського Союзу, 5 – тез доповідей. Дисертація є закінченим науковим дослідженням, яке базується на результатах достатньої кількості власних клінічних спостережень, отриманих автором.

7. Зауваження до змісту та оформлення дисертаційної роботи

Дисертаційна робота Семененко Наталії Вікторівни «Хірургічне лікування хворих з варикозним розширенням поверхневих вен нижніх кінцівок із використанням термічних та нетермічних методик» написана добре, виконані та обґрунтовані в повній мірі всі завдання дослідження.

Поряд з наведеними позитивними сторонами дисертації необхідно виділити наступні зауваження. Незначні орфографічні та стилістичні помилки трапляються по тексту дисертації. В дисертаційній роботі представлена велика кількість рисунків та таблиць. Під деякими рисунками сформульовано некоректно підписи.

Однак, вказані зауваження та побажання не мають принципового характеру та не знижують позитивну оцінку дисертаційної роботи, а також не впливають на її наукову цінність. Зауважень до змісту, формулювання висновків та узагальнень наукової роботи немає.

8. Запитання до аспіранта:

1. В чому полягають особливості проведення техніки тумісцентної анестезії у Вашому дослідженні?
2. Які оптимальні строки застосування плазмотерапії для лікування трофічних виразок, згідно Вашої дисертаційної роботи?
3. Яким чином Ви відбирали фрагменти вен для подальшого їх патогістологічного дослідження?

Висновок

Дисертація Семененко Наталії Вікторівни «Хірургічне лікування хворих з варикозним розширенням поверхневих вен нижніх кінцівок із використанням термічних та нетермічних методик», виконана під керівництвом професора, доктора медичних наук Чернухи Лариси Михайлівни, є завершеним самостійним науковим дослідженням, присвяченим актуальним питанням удосконалення тактики амбулаторного диференційованого вибору термічних та нетермічних мініінвазивних методик в залежності від клінічних даних, даних ультразвукового дуплексного ангіосканування та анатомо-фізіологічних особливостей для підвищення ефективності хірургічного лікування пацієнтів. Використані методи є сучасними і науково обґрунтованими, дослідження проведені в достатньому обсязі.

Наукова новизна та висновки, що ґрунтуються на результатах проведених досліджень не викликають сумніву, а практична цінність отриманих результатів відповідає інтересам широкого кола лікарів.

Всі зроблені зауваження є дискусійними і не впливають на позитивну оцінку дисертації в цілому.

При розгляді дисертаційної роботи не було виявлено порушень академічної доброчесності.

В цілому необхідно відзначити, що дисертаційна робота Семененко Н.В. «Хірургічне лікування хворих з варикозним розширенням поверхневих вен нижніх

кінцівок із використанням термічних та нетермічних методик» за актуальністю обраної теми, методичним рівнем виконання, науковою новизною, теоретичним та практичним значенням отриманих результатів для медицини повністю відповідає вимогам п. 6 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, актуальним вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом № 40 Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. (редакція від 12.07.2019 р.).

Семененко Наталія Вікторівна заслуговує присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Офіційний опонент

Професор закладу вищої освіти
Завідувач кафедри госпітальної хірургії
Запорізького Державного
медико-фармацевтичного університету,
доктор медичних наук

підпис
В.О. Губка
Запорізького державного
медико-фармацевтичного університету
р Підпис

В.О. Губка

Олена Губка